

Årsredovisning 2022

Regional utvecklingsnämnd

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	4
2 Vision och värdegrund	4
3 Händelser av väsentlig betydelse	4
4 Uppföljning av resultatmål	5
4.1 Stärkt hållbar tillväxt och utveckling i hela Värmland	5
5 Uppföljning av särskilda fokusområden i nämndplan 2022	6
5.1 Samordna genomförandet av Värmlandsstrategin samt ta fram och implementera insatsplaner som är kopplade till Värmlandsstrategin.....	6
5.2 Stärka dialogen och insatserna för omställning av det värmländska näringslivet och arbetsmarknaden för att stärka Värmlands långsiktiga konkurrenskraft, attraktivitet, tillväxt och hållbarhet.....	7
5.2.1 DiggiTeRRI.....	8
5.2.2 Samarbetet med Norra Mellansverige (NMS).....	8
5.2.3 PRI (Partnerskap för Regional Innovation)	8
5.3 Arbetet med sammanhållningspolitiken och relationen med Norge ska prioriteras.	8
5.4 Vidareutveckla arbetet med hållbar regional tillväxt med särskilt fokus på jämställd tillväxt	10
5.4.1 Hållbarhet.....	10
5.4.2 Samordningsuppdraget för energi- och klimatrådgivningen	10
5.4.3 Bioekonomi	10
5.4.4 Jämställd tillväxt	11
5.5 Fortsätta arbetet med infrastruktur med fokus på sträckan Oslo/Stockholm och att öka de statliga underhållsmedlen till Värmland, men också satsningar som inbegriper bredbandsutveckling och digitalisering. Även revidering av nationell plan samt revidering och beslut av länstransportplan ska prioriteras inom infrastrukturområdet.	11
5.5.1 Infrastruktur	11
5.5.2 Digital infrastruktur	12
5.5.3 Digitalisering.....	13
5.6 Utveckla uppföljning och lärande i relation till det regionala utvecklingsansvaret med särskilt fokus på åiterrapporteringen av villkorsbeslutet, samt att genomföra en eller flera lärande utvärderingar av verksamhetens konkreta resultat (t ex av den senaste strukturfondsperioden, projektverksamheten eller företagsstöden)	13
5.7 Stärka arbetet för att Region Värmland får ta ett större inflytande och ansvar för den statliga arbetsmarknadspolitiken.	15
5.8 Satsningar för att utveckla den värmländska livsmedelsproduktionen	15
5.9 Satsningar för att stärka den värmländska besöksnäringen	16
5.10 Stärka det strategiska påverkansarbetet i regionala utvecklingsfrågor.	16
5.10.1 Område: Infrastruktur (nationell plan för transportinfrastruktur, snabbtåg Oslo-Stockholm 2.55, bredband).....	16
5.10.2 Område: Sverige-Norge	17

5.10.3	Område: Skogsbaserad cirkulär bioekonomi	17
5.11	Samordna arbetet inom laddinfrastruktur och övriga fossilfria transporter	17
5.12	Stärka arbetet inom el- och energiförsörjningsområdet	18
6	Hållbar organisation	18
6.1	Hållbar organisation - Hållbart arbetsliv	18
6.2	Hållbar organisation - Respektfulla möten	19
6.3	Hållbar organisation - Ekonomi i balans.....	19
6.3.1	Ekonomisk analys	19
6.4	Arbete med personal- och arbetsmiljöfrågor	20
7	Analys (uppföljning av mätplan 2022).....	21
7.1	Följderna av och insatserna kopplat till coronapandemin	22
7.1.1	Analys företagsjouren	24
7.1.2	Analys omställningscheckar (avslutad insats)	24
7.1.3	Analys kommersiell service.....	25
7.2	Satsningar för att utveckla den värmländska livsmedelsproduktionen	25
7.2.1	Analys projekt Samverkan för livsmedelskedjan	25
7.2.2	Analys projekt Värmlandsmat – den hållbara måltiden.....	26
7.3	Regionala bredbands- och digitaliseringssatsningar för att utveckla det värmländska näringslivet och kompetensförsörjningen.....	26
7.3.1	Analys DigitalWellArena.....	28
7.3.2	Analys bredbandsutbyggnad	28
7.4	Basfinansiering av strategiska utvecklingsaktörer	29
7.5	Främjande av innovation och näringslivsutveckling	30
7.5.1	Analys av framtagande och genomförande av Värmlands forsknings- och innovationsstrategi för hållbar smart specialisering med särskilt fokus utifrån plattformen jämställdhet och inkludering	34
7.6	Strategiska påverkansarbetet i regionala utvecklingsfrågor.	34
8	Internkontroll	35

1 Sammanfattning

Årsredovisning 2022 för regionala utvecklingsnämnden innehåller en redovisning av ekonomisk uppföljning och verksamhetsuppföljning för helåret 2022 inom nämndens ansvarsområde.

Från och med 2022 har regionala utvecklingsnämnden stärkt det territoriella perspektivet i sitt resultatmål genom att lägga till "i hela Värmland"; ett förtydligande som inte tidigare fanns med. I delårsrapporten konstaterades att de regionala skillnaderna i länet är stora, och att de till och med ökar på sina ställen. Analysen av insatser visar att Regional utveckling sällan har några stora påverkansmöjligheter på denna utveckling, men det går inte heller att påvisa att de insatser, aktiviteter och projekt som genomförs har påverkat utvecklingen i en annan riktning sett till hela länet. Mot bakgrund av att resultatmålet nu fokuserar mer på att hela Värmland ska ha stärkt hållbar tillväxt och utveckling, och att utvecklingen inte entydigt pekar i den riktningen, bedöms att regionala utvecklingsnämndens resultatmål endast uppnås delvis för 2022.

Regionala utvecklingsnämnden visar ett underskott på 2,2 miljoner kronor för helåret 2022. Målet om budget i balans uppnås därmed inte. Avvikelsen beror främst på att mer ERP-medel (egna regionala projektmedel) har utbetalats 2022 än tidigare år. De extra tillförda projektmedlen utöver ERP-ramen 2022 uppgick till 7,2 miljoner kronor och avser skulder från tidigare år.

Den sammanlagda bedömningen är att regionala utvecklingsnämndens resultatmål "Stärkt hållbar tillväxt och utveckling i hela Värmland" uppnås delvis 2022.

2 Vision och värdegrund

Region Värmlands vision är *Livskvalitet i världsklass*. Med utgångspunkt från invånarnas behov medverkar Region Värmland till att främja en hållbar utveckling i hela Värmland och att göra länet ännu mer attraktivt att bo, verka i och besöka. Genom att alla medarbetare arbetar för att nå de beslutade effektmålen styr Region Värmland i rätt riktning för att nå visionen och, genom det, mot en långsiktig utveckling för värmlänningarna.

Region Värmlands värdegrund *För alla i Värmland* syftar till att alla i länet ska må bra och att regionen ska vara både attraktiv och konkurrenskraftig. Genom värdegrunden skapas en gemensam kultur som ska vara alla medbärares kompass i det dagliga arbetet i en lärande process med mål och uppföljning. Värdegrunden skapar ett underlag till diskussion, dialog och engagemang.

3 Händelser av väsentlig betydelse

Följande händelser har varit av väsentlig betydelse inom regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde under 2022:

- Konsekvenserna av kriget i Ukraina, exempelvis energiförsörjningsfrågan med stor påverkan på det värmländska näringslivet som har mötts upp bland annat genom ett snabbt införande av konsultstöd till näringslivet för energikartläggning.
- Värmlands forsknings- och innovationsstrategi för hållbar smart specialisering 2022-2028 antogs
- Länsplan för regional transportinfrastruktur i Värmlands län 2022-2033 fastställdes
- Handlingsplan för digital infrastruktur antogs
- En process för genomförande av Värmlandsstrategin 2040 enligt ett särskilt årshjul har upprättats

- Två av tre större strukturfonder 2022-2027 (ERUF¹ och ESF²) startades upp under året

4 Uppföljning av resultatmål

4.1 Stärkt hållbar tillväxt och utveckling i hela Värmland

Bedömningen är att resultatmålet "Stärkt hållbar tillväxt och utveckling i hela Värmland" uppnås delvis år 2022.

Aktivitetsredovisningen utifrån nämndplanens fokus och prioriteringar visar att regionala utvecklingsnämnden vidtar en mängd olika insatser och aktiviteter för att stärka hållbar tillväxt och utveckling i länet. Uppföljningen av insatserna, som gjorts enligt mätplan 2022, baseras på en kvalitativ uppföljning med en fördjupad analys inom vissa områden utifrån aktivitetsredovisningar, resultat från viktiga indikatorer samt analysmöten. På analysmötena, som har varit fysiska möten, har professionen träffats över strategiområdena och analyserat resultat och effekter på kort, medellång och lång sikt enligt den modell som lanserades i Förändringshandboken under hösten 2022.

Sammanfattningsvis visar analysen av utvalda insatser inom de sex analysområdena (läs den fullständiga analysen i avsnitt 7) att regionala utvecklingsnämnden i stor utsträckning lyckas sätta in insatser som bedöms ha god effekt både på kort och lång sikt för olika aktörer i länet. Det är dock viktigt att vara observant på olika risker och fällor som kan göra att effekterna av vissa insatser kan gå i motsatt riktning och ge oönskade effekter. Vidare påvisar analysen att effekterna i stor utsträckning är beroende av utvecklingen i omvärlden och beslut som fattas av andra myndigheter. Det är därmed viktigt att regionala utvecklingsnämnden har hög kompetens i att arbeta proaktivt samt att snabbt ställa om verksamheten för att kunna anpassa den utifrån vad som händer i omvärlden, för att insatserna ska generera den effekt som önskas.

Från och med 2022 har regionala utvecklingsnämnden stärkt det territoriella perspektivet i sitt resultatmål genom att lägga till "i hela Värmland"; ett förtydligande som inte tidigare fanns med. I delårsrapporten konstaterades att de regionala skillnaderna i länet är stora, och att de till och med ökar på sina ställen. Analysen av insatser visar att Regional utveckling sällan har några stora påverkansmöjligheter på denna utveckling (t ex statliga beslut om ekonomiska medel till bredbandsutbyggnad), men det går inte heller att påvisa att de insatser, aktiviteter och projekt som genomförs har påverkat utvecklingen i en annan riktning sett till hela länet. Mot bakgrund av att resultatmålet nu fokuserar mer på att *hela* Värmland ska ha stärkt hållbar tillväxt och utveckling, och att utvecklingen inte entydigt pekar i den riktningen, bedöms att regionala utvecklingsnämndens resultatmål endast uppnås delvis.

Regionala utvecklingsnämnden visar ett underskott på 2,2 miljoner kronor för helåret 2022. Målet om budget i balans uppnås därmed inte för 2022. Avvikelsen beror främst på att mer ERP-medel (egna regionala projektmedel) har utbetalats 2022 än tidigare år, det vill säga upparbetade projektmedel har rekvirerats och betalats ut. Regionala utvecklingsnämnden har därmed betalat av åtaganden (skulder) från tidigare år, vilket har gjorts för att skapa ett bättre ekonomiskt utrymme inför 2023. Om skulderna inte betalats hade nämnden haft ett överskott på 5 miljoner kronor. Underskottet uppstod beroende på ett falskt positivt resultat i november efter den första extra utbetalningen av ERP. Vid bokslutsarbetet rättades ERP-bokningen från november, vilket medförde att resultatet försämrades och blev negativt.

I begreppet nettokostnader ingår verksamhetens intäkter och kostnader, med undantag för de finansiella kostnaderna. Utöver nettokostnadsramen och länstransportsplanen (ram 1003 miljoner kronor över en tolvårsperiod) hanterar nämnden även medel från anslag 1:1 för regional tillväxtpolitik (ram 155 miljoner kronor). Dessa medel motfinansieras av EU:s strukturfonder, Tillväxtverket

¹ Europeiska Regionala Utvecklingsfonden

² Europeiska Socialfonden

och andra aktörer. Målet med det statliga 1:1-anslaget är att växla upp det så mycket som möjligt, och efter pandemin närmar sig regionala utvecklingsnämnden en uppväxling motsvarande $1 + 1=4$.

5 Uppföljning av särskilda fokusområden i nämndplan 2022

5.1 Samordna genomförandet av Värmlandsstrategin samt ta fram och implementera insatsplaner som är kopplade till Värmlandsstrategin.

Under perioden har en process enligt ett årshjul utformats för det delade lärandet runt Värmlandsstrategin; ett upplägg med återkommande dialogtillfällen om Värmlandsstrategins genomförande och uppföljning. Region Värmland ska samla olika representanter från det regionala ledarskapet (Värmlands kommuner, Region Värmland, länsstyrelsen Värmland, Karlstads universitet, kluster- och näringslivsorganisationer, idéburen sektor och andra regionala aktörer) vid tre tillfällen varje år. Dialogen ska utgöra ett underlag för Region Värmlands nulägesanalys och den strategiöversyn som ska ske minst en gång per mandatperiod. Dialogen, och den nulägesanalys den bidrar till, kan sedan vara underlag till det regionala ledarskapet och de olika samverkansformer aktörerna ingår i.

En konferens med cirka 300 deltagare från det regionala ledarskapet har arrangerats; det första steget inför kommande års årshjul och i processen för ett delat lärande.

För genomförandet av punkterna ovan har det varit viktigt att uppföljning och lärande via analysavdelningen knutits närmre processen.

Kommunikation har också varit ett viktigt strategiskt verktyg som förstärkt de olika insatserna. Utöver att skapa synlighet och öppna upp för delaktighet via nyhetsbrev och andra kommunikationskanaler har ett aktivt kommunikationsarbete underlättat förståelsen för processen och strategins innehåll.

Arbetet för att stärka hållbarheten via strategins genomförande har fortsatt. Den interna dialogen om kopplingar till styrdokument och målstyrning har fortsatt. Även externa test har skett via projektet Hållbara Värmland med fokus på implementering av hållbarhet.

Utvecklingen av metodstöd har fortsatt. En förändringshandbok har lanserats, som stöd för dem som vill kunna knyta sina handlingsplaner till Värmlandsstrategin och hållbarhet. Handboken bygger på ovan nämnda dialog, tidigare arbete och samarbete med projektet Hållbara Värmland. Ytterligare metodarbete pågår för att kunna ge bättre stöd till andra aktörer och för att underlätta Region Värmlands eget arbete med att koppla olika verksamheter och mål mot Värmlandsstrategin. Metoden, som grundar sig i en cross-impactanalys³, har utvecklats från enbart målfokus till att underlätta för dem som gör övningen att ringa in vilka insatsområden och prioriteringar de anser vara mest relevanta utifrån uppdrag och andra styrande dokument, samt att undersöka hur befintliga och tänkta planer förhåller sig till målen och varandra. Arbetet ska under 2023 testas tillsammans med sakkunniga från andra områden.

Regional utveckling har medverkat i Reglabs⁴ RUS⁵-nätverk, samt Reglabs och Tillväxtverkets nationella möten mellan nätverket för RUS-samordnare och ett myndighetsnätverk. Utvidgad dialog i Norra Mellansverige (NMS) med koppling till de regionala utvecklingsstrategierna pågår också. Ett möte hölls i september, och efter det har dialog mellan chefer samt beredning tagit vid.

³ En cross-impactanalys är en metod för att se hur olika faktorer påverkar varandra. Med hjälp av analysen får man en bild av samspelet mellan faktorerna.

⁴ Reglab är ett forum för lärande om regional utveckling där regioner, myndigheter, forskare och andra möts för att lära sig mer. Reglab driver gemensamma utvecklingsprojekt och fördjupar de regionala analyserna.

⁵ RUS = Regional utvecklingsstrategi (Värmlandsstrategin är Värmlands regionala utvecklingsstrategi)

Ett antal planer med koppling till Värmlandsstrategins genomförande har antagits under perioden, som t ex forsknings- och innovationsstrategi för hållbar smart specialisering, länsplan för regional transportinfrastruktur och handlingsplan för digital infrastruktur. Andra organisationer kan också ha tagit fram planer kopplade till Värmlandsstrategin som de ansvarar för att omhänderta och följa upp, vilket den planerade årliga dialogen kan bidra till att fånga upp.

5.2 Stärka dialogen och insatserna för omställning av det värmländska näringslivet och arbetsmarknaden för att stärka Värmlands långsiktiga konkurrenskraft, attraktivitet, tillväxt och hållbarhet.

Etableringsarbete och arbetet med att starta upp Business Region Värmland (BRV) har pågått under året. I väntan på att BRV ska vara igång har några överbyggingsprojekt initierats, där en del i uppdraget är att hjälpa kommuner med deras offertberedskap för eventuella etableringsförfrågningar, bland annat genom att identifiera material att dela genom Business Swedens verktyg Site Finder⁶, och ett projekt som sker tillsammans med Invest in Skåne. Projektet syftar till att strategiskt arbeta med attraktion och kompetens i regionala och internationella kontexter.

Två större rapporter presenterades under året; en näringslivsrapport (simpleranalys) som bland annat visar på struktur och sammansättning och ägande av företag i Värmland, och en rapport med fokus på sårbarhet i värmländskt näringsliv.

Under året har basfinansiering⁷ beviljats för Glava Energy Center. Det medför att Glava Energy Center får ett tydligt uppdrag att stötta företag i regionen med sitt utvecklings- och innovationsarbete genom att vara en öppen plattform för den smarta specialiseringen⁸ Hållbara systemlösningar med sole i centrum.

Pandemin och kriget i Ukraina har medfört att anpassning och omställning i näringslivet har lyfts i flera omgångar och gjort att missionen Smart hållbart energisystem i smart specialiseringsstrategin blivit ännu mer relevant. Med anledning av omvärldsförändringarna har ett utredningsarbete initierats i nära samverkan med flera andra aktörer, för att se hur det värmländska näringslivet och offentlig sektor påverkas av omställningen till ett fossilfritt samhälle. Syftet är att ge förslag på åtgärder för att ytterligare stärka Värmlands möjligheter att bli ett framgångsrikt, innovativt och fossilfritt län, samt vilka kompetenshöjande insatser som krävs för att möta möjligheter och utmaningar i omställningsarbetet. För att tydliggöra Region Värmlands roll och uppdrag i omställningsarbetet ska en mer ingående analys genomföras. Elförsörjningsfrågan var viktig inom ramen för etableringsarbetet redan innan årets drastiska utveckling på området. Här pågår ett arbete inom ramen för energikontor Värmland samt missionen i smart specialisering.

Värmlands forsknings- och innovationsstrategi för hållbar smart specialisering 2022 – 2028 färdigställdes under 2022 efter en remiss. Därefter utarbetades och antogs ett nytt avtal med Karlstads universitet, "Avsiktsförklaring Akademien för smart specialisering 2022–2028".

Arbetet med att konkretisera och samordna genomförandet av smart specialiseringsarbetet har inletts, där färdplaner för specialiseringarna håller på att utarbetas.

⁶ Site Finder är ett interaktivt kartverktyg där man kan utforska tillgänglig mark och byggnader i Sverige för att identifiera lämpliga etableringslokaliseringar för bolag.

⁷ Basfinansiering beslutas för aktörer med syfte att ge aktörerna i innovationsstödsystemet möjlighet att mer långsiktigt arbeta och driva kvalitets- och utvecklingsarbete

⁸ Smart specialisering är centralt inom EU:s sammanhållningspolitik och alla medlemsstater ska ta fram en Smart specialiseringsstrategi för att styra användningen av EU:s regionalfondsmedel för forskning och innovation. Syftet med Smart specialisering är att förstärka regioners konkurrenskraft genom att identifiera och prioritera områden med potential för tillväxt. Det handlar både om områden där en region redan har styrkor och också om nya områden.

Region Värmland och Paper Province medverkade på EU:s klusterkonferens i Prag under det tjeckiska ordförandeskapet i september som de enda svenska representanterna i programmet.

EU-kommissionens pilot Regions in Industrial Transition avslutades 2022. Piloten har bland annat resulterat i en gemensam industristrategi för Norra Mellansverige och som nu börjar implementeras med en rad projekt, Smart Industry bredd och Smart Industry spets. En europeisk digital innovationshubb för industrin (Mighty) håller på att bildas. En Demonstrator - On demand manufacturing for resilient production (DEM-ON DM) har beviljats av Vinnova. Ett nätverk av stödaktörer för industrin har bildats. Nätverket driver gemensamt industrifrågor och resurser för industriell utveckling delas mellan regionerna i Norra Mellansverige.

Som en del i Industrial Transition Regions genomfördes en pilot med direktfinansiering från EU-kommissionen för att ”utforska vätgasens roll för att förverkliga ett gott liv i Norra Mellansverige genom cirkulär och koldioxidsnål industriell transformation”. Piloten resulterade även i ett antal studier som värmländska företag genomförde.

5.2.1 DigiTeRRI

DigiTeRRI är ett treårigt forsknings- och innovationsprojekt inom Horisont 2020 som avslutats 2022. Det har handlat om digital transformation i tre Europeiska regioner: Värmland (Sverige), GrandEst (Frankrike) och Steiermark (Österrike). Analyser och handlingsplaner för regional digital transformation har utarbetats där medborgarengagemang, god offentlig styrning och kunskap och utbildning är integrerade delar.

5.2.2 Samarbetet med Norra Mellansverige (NMS)

Smart specialisering i NMS är ett 5-årigt ERUF-projekt. 2022 har alla tre regioner arbetat med färdplaner för sina smarta specialiseringsområden.

5.2.3 PRI (Partnerskap för Regional Innovation)

Värmland deltar i en EU-pilot på temat Partnerskap för Regional Innovation (PRI) i ett konsortium – PRI MidSweden – som inkluderar regionerna i Norra Mellansverige, Östra Mellansverige, Tillväxtverket och Vinnova. Piloten går ut på att utveckla nästa generations innovationspolitik och finansiering i Europa och med hjälp av innovation ställa om samhället i en hållbar riktning.

5.3 Arbetet med sammanhållningspolitiken och relationen med Norge ska prioriteras.

Programmeringen inför strukturfondsperioden 2021-2027 och framskrivningen av ERUF (Europeiska utvecklingsfonden) och ESF+ (Europeiska socialfonden) har slutförts tillsammans med Region Dalarna och Gävleborg. ERUF:s programförslag har samordnats med EU-kommissionen, Näringsdepartementet och Tillväxtverket under våren och godkändes av EU-kommissionen i juni. Region Värmland har deltagit vid strukturfondspartnerskapets två möten och med regionalt utvecklingsansvariga (RUA) i Norra Mellansverige (NMS) samt Tillväxtverket.

Region Värmland har koordinerat framskrivningen av Interreg Sverige-Norge programmet 2021-2027. En arbetsgrupp bestående av berörda svenska och norska regioner samt förvaltande myndighet har arbetat med att utveckla programförslaget i enlighet med Näringsdepartementet och EU-kommissionens synpunkter. Region Värmland har lett den gemensamma programkommittén (JPC) som diskuterat ändringar och tillägg till programförslaget med politiker. EU-kommissionen godkände förslaget i september.

Utvecklingen av det framtida Interreg Sverige-Norge programmet har presenterats för bland annat Interreg Sverige – Norges övervakningskommitté samt två styrkommittéer. Region Värmland deltog vid övervakningskommittémötet i Östersund i september och har aktivt arbetat med styrkommitténs

representation. Region Värmland har deltagit i fördelning av projektmedel för Interreg Sverige-Norge, Interreg Nordsjön och Östersjön samt varit delaktig i det arbete som har skett avseende kommande programperiod för Interreg Nordsjön och Interreg Östersjön och i tjänstenätverket samt som ersättare i övervakningskommittén för Interreg Nordsjön.

Brysselkontoret har bevakat, följt upp och stöttat kommunala och regionala tjänstepersoner och politiker i viktiga EU-frågor kopplat till utveckling av sammanhållningspolitiken, skogsstrategin, klimatlagstiftning, smart specialisering, bioekonomi och Interregionala innovationsinvesteringar. Inom ramen för aktuell TEN-T- (transeuropeiska transportnätet) revidering skrev och kommunicerade Brysselkontoret, tillsammans med bolaget Oslo-Stockholm 2.55 och regionerna i stråket, en position kopplat till TEN-T-kartorna och argumenterade för att stråket lyfts till europeisk transportkorridor i ScanMed. I december tog rådet en allmän inriktning om att stråket bör bli europeisk transportkorridor på ScanMed.

Brysselkontoret har publicerat 25 nyhetsbrev och 32 artiklar och rapporter om EU-frågor på regionens blogg. Kontoret har tagit emot besök från Assembly of European Regions (AER), ARKO⁹, Paper Province och värmländska politiker i Bryssel. I mars arrangerade Brysselkontoret, tillsammans med Norra och Östra Mellansverige, ett samtal med tjänstepersoner och politiker i regionerna, som en uppstart inför nästa programperiod. I juni arrangerades ett webinarium om EU:s skogspolitik med regionpolitiker och europaparlamentariker. Brysselkontoret har varit delaktigt i arbetet med pilotprojektet "Partnerships for Regional Innovation (PRI)", den nya generationen smart specialisering samt bevakat EU:s åtgärder för att hantera pandemin och kriget i Ukraina.

I maj genomfördes Västsvenska EU-konferensen i Falkenberg, tillsammans med Region Halland och Västra Götalandsregionen. Temat var nya möjligheter till samarbete inom olika EU-program. Ett politikermöte genomfördes i samband med konferensen där temat var samarbete inom europeiska nätverk. Arbetet inför 2023 års Västsvenska EU-konferens i Skövde har påbörjats samt Region Värmlands konferens "Värmland i EU" som genomförs i mars 2023.

Rapporten "Gränslösa möjligheter" presenterades i samband med Värmlandsrådets digitala konferens om Norge i januari. I mars var Region Värmland medarrangör för konferensen "Mötesplats Vision", där både svenska och norska föreläsare och deltagare var med. Ett samarbetsavtal mellan Värmland och Viken undertecknades i Oslo i maj. Avtalet lyfter båda regionernas vilja att samarbeta kring gemensamma frågor för en hållbar tillväxt och utveckling. Under hösten har ett samarbetsavtal med Innlandet tagits fram för att stärka samarbetet och bidra till en hållbar regional utveckling. Flera kontakter på både politisk- och tjänstenivå har knutits utifrån uppdraget om fortsatt utveckling av bioekonomi, landsbygds- och näringslivsfrågor. Region Värmland har haft nära dialog med Innlandet för att stötta arrangemanget av mötesplatsvision 2023.

I gränskommittéarbetet har Region Värmland varit aktivt i att hitta formerna för fortsatt utveckling av de hållbara regionala frågorna i denna geografi. En avsiktsförklaring som konkretiserar det fortsatta arbetet har tagits fram. Region Värmland har haft nära samarbete med länsstyrelsen för att påverka den geografiska utvidgningen av gränskommittén och dess handlingsplan för 2023. Region Värmland och Oslo-Stockholm 2.55 AB deltog och arrangerade seminarier på Almedalen och Arundalsuka med fokus på gränslösa möjligheter och snabbare järnvägsförbindelse mellan Oslo och Stockholm. En kartläggning av svensk-norska institutioner längs gränsen har påbörjats.

Under våren tog Region Värmland fram en utvärdering av internationella nätverk som behandlades på regionstyrelsen i juni. Denna följdes upp av en föreslagen åtgärdsplan som det beslutades om i december 2022. Region Värmland är aktiv i de internationella nätverken Assembly of European Regions (AER), Vanguardinitiativet, European Regions Research and Innovation Network (ERRIN), Committee of Maritime and Peripheral Regions (CPMR), och dess Östersjökommission (BSC). Inom

⁹ ARKO är en samarbetsregion mellan ett antal kommuner i södra delen av Innlandet fylke i Norge och i nordvästra delen av Värmlands län i Sverige. Samarbetet har pågått sedan 1967. Organisationen finansieras av Nordiska ministerrådet samt genom medlemsavgifter från medlemskommunerna.

samtliga nätverk har aktiviteter skett inom arbetsgrupper och seminarier arrangerats under året. Detta har skett inom jämställdhet, transport, ungdomsfrågor, bioekonomi och framtida sammanhållningspolitiken.

5.4 Vidareutveckla arbetet med hållbar regional tillväxt med särskilt fokus på jämställd tillväxt

5.4.1 Hållbarhet

Projektet Hållbara Värmland har under året haft flera aktiviteter. Slutkonferensen för nätverket bland de projekt som fick beviljade medel inom utlysningen inom ramen för projekt Hållbara Värmland presenterade sina resultat och delade erfarenheter utifrån uppsatta projektmål och Agenda 2030. Som ett resultat av ett av projekten bland de utlysningar som gjordes, så har Grums kommun arbetat med en förstudie om hållbarhetsanalys där syftet varit att testa verktyg och öka metodutvecklingen runt hållbarhetsstyrning av kommunala mål. Arbetet har bland annat mynnat ut i att en förändringsskala (0–10) används med framgång för nulägesanalys av olika mål. Kopplingen till Agenda 2030 och Värmlandsstrategin blir viktigt att implementera.

Erfarenhetsutbytet mellan regionerna Värmland, Västerbotten och Norrbotten har gett input till framtagandet av en finansieringsplan¹⁰.

Det interna samarbetet i Region Värmland mellan avdelningarna Hållbar utveckling och Regional utveckling fortsätter.

5.4.2 Samordningsuppdraget för energi- och klimatrådgivningen

Projektet "Regional utvecklingsledare" (RUL) är förlängt till 31 december 2023. Projektet syftar till att vara utvecklingsledare för de kommunala energi- och klimatrådgivarna. Projektet har omfattat digitala möten varje vecka med de kommunala energi- och klimatrådgivarna, samt tre fysiska träffar.

En utbildningsserie om laddinfrastruktur har genomförts på sex olika platser i länet.

Region Värmland har utformat och verkställt ett särskilt energistöd med 300 tusen kronor under 2022 till företag med 1–49 anställda i Värmland. Hittills har 39 företag fått operativ hjälp med energieffektivisering under hösten. Stödet förmedlas genom Region Värmlands företagsjour. Stödet fortsätter under 2023.

5.4.3 Bioekonomi

Under året har arbetet med att utveckla färdplaner för den smarta specialiseringen skoglig bioekonomi startat.

Projektet Bioeconomy Region in Scandinavia (BiS) har slutförts under hösten. Som ett resultat av projektet har ett samarbetsavtal slutits mellan Paper Province och Norwegian Wood Cluster. En framtidsstudie har tagits fram för de potentiella möjligheterna att stärka bioekonomin och omställningen till ett fossilfritt samhälle i området Västra Götaland-Värmland-Dalarna-Viken-Innlandet.

Region Värmland har under året finansierat en förstudie om testmiljön Circlab i The Wood Region Torsby.

En förstudie om potentiell biogasproduktion från lantbrukssubstrat och matavfall i Säffle kommun har tagits fram under året. Förutom lantbruksföretagen är tre värmländska kommuner, ett kommunalt energiföretag samt en kommun från Västra Götaland engagerade i projektet.

¹⁰ Regional utveckling har identifierat ett behov av att ta fram en finansieringsplan för att tydliggöra möjligheterna till finansiering av insatser inom uppdraget som regional utvecklingsansvarig aktör. Planen tydliggör finansieringsinstrument och hur de kan nyttjas för uppdraget, både statligt och regionalt.

En masterutbildning, Avans Bioekonomi, har planerats på Karlstads universitet (KAU) under året.

Genomförandet av den regionala skogsstrategin har inletts. Ett brev har skickats till svenska ministrar angående EU:s lagförslag för markanvändning inom skogsbruk och jordbruk (LULUCF). Bakom initiativet står alla de svenska 21 regionerna.

Under hösten har Region Värmland i samarbete med Paper Province, Karlstads universitet och Sting Bioeconomy ansökt om förberedelseprojekt för att aktivt delta i mobiliseringsprocessen för Vinnovas, Energimyndigheten och Formas kommande innovationsprogram Impact Innovation.

Det politiska initiativet om ett fossilfritt Värmland leder till att genomföra en samlad utredning om åtgärder och insatser för att Värmland ska bli en vinnare i omställningen.

5.4.4 Jämställd tillväxt

Projektet Attraktionskraft Värmland pågår. Projektet bidrar till att minska de könsstereotypa utbildningsvalen, bryta den könssegregerade arbetsmarknaden i Värmland och genom det stärka näringslivet och attraktionskraften i länet.

Region Värmland ansvarar för att ta fram en plattform för jämställdhet inom smart specialisering och ett projekt med namnet Gender Readiness – Jämt Görsmart har skrivits fram och beviljats medel.

Det digitala verktyget för jämställdhetsintegrering av projektmedel, Hela Värmland, har testats på olika målgrupper. Projektet kommer slutredovisas vid årsskiftet 2022/23. Tanken framåt är att verktyget ska vidareutvecklas inom smart specialisering tillsammans med Norra Mellansverige (NMS) inom ramen för projektet Gender Readiness.

Under 2022 var Regional utveckling mentor för Region Östergötlands jämställdhetsintegrering inom Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) modellkoncept. Politiker, chefer och tjänstepersoner har deltagit med syfte att stödja Region Östergötland samt vidareutveckla Region Värmlands eget arbete, i samverkan med det centrala arbetet kring jämställdhetsintegrering. Regional utveckling har haft ett samarbete kring inkluderande kommunikation tillsammans med SKR.

Ett politiskt initiativ för att förändra ojämställda normer och attityder kring utbildning och entreprenörskap har genomförts. Syftet är att minska antalet unga utan utbildning och arbete genom att satsa på entreprenörskap och jämställdhet. Satsningen har genomförts i samarbete inom tre strategiområden; jämställdhet, näringsliv och kompetensförsörjning.

Utifrån rapporten och analysen Unga i Värmland har kontakt tagits med Nya Perspektiv för att fortsätta arbetet.

5.5 Fortsätta arbetet med infrastruktur med fokus på sträckan Oslo/Stockholm och att öka de statliga underhållsmedlen till Värmland, men också satsningar som inbegriper bredbandsutveckling och digitalisering. Även revidering av nationell plan samt revidering och beslut av länstransportplan ska prioriteras inom infrastrukturområdet.

5.5.1 Infrastruktur

Länstransportplanen fastställdes i regionfullmäktige i oktober 2022 efter remissförfarande och regeringens godkännande i april.

Region Värmland har varit aktiva i framtagandet av nationell plan som Trafikverket ansvarar för, på uppdrag av regeringen. Region Värmland har skrivit remissvar på såväl inriktnings- som åtgärdsplanering och deltagit i nationella hearingar/dialoger med både Trafikverket och infrastrukturdepartementet. Särskilt möte har hållits med både Trafikverkets regionala ledning samt med trafikutskottets ledamöter. Flera debattartiklar har skrivits. I alla dessa sammanhang har Värmlands prioriteringar lyfts, Oslo-Stockholm 2:55 med fokus på dubbelspår Kil-Karlstad-

Kristinehamn, ökade medel till drift och underhåll, Vänersjöfartens fortlevnad och investeringar i slussar, E18 Valnäs-Töcksfors och stråket väster om Vänern (E45/NorgeVänerbanan). Region Värmland har även försett Värmlands riksdagsledamöter med underlag inför motionsskrivande och debatter i riksdagen. Trots stora ansträngningar har utfallet varit begränsat för Värmland och merparten av Sveriges län, till stor del på grund av stora kostnadsfördyringar i befintliga projekt i nationell plan. Regeringen lämnade besked 13 juni och där lade regeringen in ett delobjekt på E18, Töcksfors-Bäckevarv, vilket inte inrymdes i Trafikverkets förslag. Regeringen tillförde ca 4 miljarder kronor till utbyggnaden av slussar i Trollhättan vilket innebär att investeringen är mer säkrad än tidigare. Utbyggnaden av E45 till 2+1 väg mellan Säffle och Valnäs finns fortfarande med i planen. Dubbelspår Kil-Karlstad-Kristinehamn rymdes inte, men mötesspår vid Karlstad Östra (Pråmkanalen), Välsviken är färdigställda och utbyggnaden i Väse färdigställs under 2023, vilka alla bidrar till ökad punktlighet och kapacitet.

Syftet med verksamheten i bolaget Oslo-Stockholms 2:55 är att långsiktigt arbeta med påverkansfrågor för att förbättra järnvägen i relationen Oslo-Stockholm, för att bland annat uppnå kortare restider och större arbetsmarknadsregioner. Under våren 2022 anslöt Osloregionen till arbetet. Transportmyndigheterna i Sverige och Norge ska gemensamt utreda sträckan Oslo-Stockholm och komma med förslag om åtgärder och finansiering.

Arbetet med Karlstad resecentrum fortgår. Region Värmland är delaktig både i egenskap av kollektivtrafikmyndighet och delfinansiär via länsplanens medel. Spårområdet och Vikentunneln börjar byggas om i februari 2023 och förväntas pågå till 2026.

Samråd om byggnation av slussar i Vänersborg, Trollhättan och Lilla Edet pågår, där Region Värmland deltar. Då Trollhättan motsätter sig befintliga förslag om sträckning i Trollhättan har en konsekvens- och teknisk utredning genomförts för att belysa innebörden och genomförbarheten även för ett sådant alternativ. Utredningarna visar att det är möjligt att bygga i befintlig sträckning men att det kommer få allvarliga konsekvenser för delar av näringslivet samt att flera transportörer sannolikt inte skulle återkomma till sjöfarten. Breda samråd har hållits med berörda kommuner och näringsliv i Vänerregionen med Vänersamarbetet som gemensam plattform. Trafikverket och Sjöfartsverket tar beslut om vilket alternativ man vill gå vidare med till mark- och miljödombstolen.

5.5.2 Digital infrastruktur

Handlingsplan för digital infrastruktur fastställdes 13 december. Handlingsplanen har fokus på år 2030 med delmål till år 2025. Arbetet har skett i bred samverkan med kommuner och aktörer verksamma på bredbandsmarknaden i Värmland. Handlingsplanen tar sin utgångspunkt i Värmlandsstrategin och Värmlands förutsättningar för en fortsatt utbyggnad av digital infrastruktur och målsättningar i EU:s Digitala kompass 2030, samt gällande nationella bredbandsstrategi. Handlingsplanen anger sju aktivitetsområden för insatser kring bredbandsutbyggnad för åren 2023 – 2025.

Genomförande av de ERUF-finansierade bredbandsprojekten för utbyggnad av ortssammanbindande nät (stamnät och anslutningsnät) fortlöper som planerat. Samtliga etapper kommer vara avslutade och slutredovisade under år 2023. Några nya ERUF-finansierade bredbandsprojekt kommer inte startas och i kommande programperiod (2023 - 2027) finns inte möjlighet till bredbandsinvesteringar inom regionalfonden i Norra Mellansverige.

Inom det statliga bredbandsstödet som förvaltas av PTS¹¹ har myndigheten meddelat beslut om stöd för år 2022. Värmland tilldelades cirka 3 % av nationellt tillgängliga medel.

¹¹ Post- och telestyrelsen

Region Värmland har löpande dialog med bredbandsmarknadens aktörer kring finansiering och utbyggnad av s.k. accessnät, där kunderna erbjuds möjlighet att skaffa en bredbandsanslutning. I många fall, dock inte alla, kan en avtagande utveckling i utbyggnaden identifieras.

Tillgång till mobila uppkopplingar ökar i betydelse. Region Värmland följer noga den teknikomställning som pågår, både vad gäller avvecklingen av 2G/3G-näten som pågår fram till och med år 2025, och utbyggnaden av 5G samt de frekvensauktioner som kommer påverka marknadsutvecklingen de närmaste 20-25 åren. I en av dessa frekvensauktioner har regionen erbjudits att bidra i arbetet med att prioritera vilka områden där det finns täckningsbrister, som är viktigast att åtgärda genom täckningskrav.

Den goda samverkan som är etablerad med Bredbandsforum, Värmlandskommunerna, länsstyrelsen, Sveriges kommuner och regioner, statliga myndigheter (främst PTS och Tillväxtverket), aktörer aktiva på bredbandsmarknaden i Värmland, regioner i Mellansverige (Örebro, Västmanland, Uppsala, Stockholm, Sörmland och Östergötland) samt Region Dalarna och Region Gävleborg fortgår och utvecklas.

5.5.3 Digitalisering

Region Värmland påbörjade arbetet i det nationella projektet Dataverkstad som ska stödja och driva på arbetet med att tillgängliggöra och använda öppna och delade data från offentlig sektor. Under hösten har en nulägesanalys kring samverkan inom öppna data för Värmland genomförts.

Horizon-Projektet DigiTeRRI har avslutats, se avsnitt 5.2.1.

DigitalWellArena har gått in i fas 2 och fortsätter sitt arbete med att öka innovationskraften inom hälso- och sjukvård.

DigitalWellArena ingår också i en innovationshub, Health Data Sweden (HDS), som under våren blev utsedd till European Digital Innovation Hub (EDIH) i mycket hård konkurrens.

En kartläggning kring digital delaktighet påbörjades under hösten. Målet är att synliggöra de insatser som idag sker i Region Värmland för att öka invånarnas digitala delaktighet.

5.6 Utveckla uppföljning och lärande i relation till det regionala utvecklingsansvaret med särskilt fokus på åiterrapporteringen av villkorsbeslutet, samt att genomföra en eller flera lärande utvärderingar av verksamhetens konkreta resultat (t ex av den senaste strukturfondsperioden, projektverksamheten eller företagsstöden)

Regional utveckling har arbetat fram ett årshjul för uppföljning och lärande kopplat till den regionala utvecklingsstrategin, Värmlandsstrategin 2040. Årshjulet börjar med att en preliminär nulägesanalys tas fram utifrån strategins indikatorer. Den preliminära nulägesanalysen är arbetsmaterial till årshjulets första möte, arbetsmötet. Med analysen som grund möts regionala aktörer och diskuterar om/hur dessa trender också syns i kommunerna och i övriga aktörers verksamheter, och lyfter in sådant som är viktigt men inte fångas av indikatorerna. Den preliminära nulägesanalysen byggs på med kunskap och erfarenheter från övriga aktörer och blir en samskapad nulägesanalys. Den är underlag till årshjulets andra möte, riktningmötet. Här möts politiker och beslutsfattare kring nulägesanalysen och vad som görs för att möta utmaningarna i regionen. Vid riktningmötet beslutas vilka frågor som ska lyftas som särskilt prioriterade att samverka kring och vad fokuset ska vara vid årshjulets tredje möte, årskonferensen. Med hjälp av årshjulet och en tätare samverkan kring Värmlandsstrategin kan områden identifieras där det görs för lite eller där ineffektiva insatser inte leder till ett önskat utfall, och justera för ett bättre utfall.

I arbetet med Värmlandsstrategin har verksamheten tagit fram Förändringshandboken, en handbok för den som ska ta fram eller uppdatera en insats-, handlings- eller annan plan som kan kopplas till

Värmlandsstrategin. Handboken utgår från Tillväxtverkets förändringsteori och ger användaren verktyg för att hållbarhetssäkra sin plan, sätta mätbara mål och tänka kring uppföljning och spridning av resultat. Med hjälp av Förändringshandboken kan olika regionala aktörer hitta sin roll i genomförandet av Värmlandsstrategin och tydliggöra sitt arbete i en insats-, handlings- eller annan plan.

En uppföljningsmodell har utvecklats för beviljade projekt så att de kan följas upp systematiskt på en övergripande nivå. Vidare blir det enklare att hitta områden där det kan göras fördjupade analyser för att ge kunskap för att bidra till utveckling av projektverksamheten.

Kopplat till genomförandet av Värmlandsstrategin pågår ett arbete att ta fram en monitoreringsplan och färdplaner för smart specialisering som verksamheten arbetar aktivt med.

Inom företagsstöden har en fördjupad analys av omställningscheckar gjorts under våren. Analysens syfte är att analysera stödets eventuella påverkningar på sökande företag samt det värmländska näringslivet för att försäkra att företagsstöden uppfyller dess syften och att de går i linje med Värmlands regionala utvecklingsstrategi. Företagsstöden för 2021 kommer följas upp under början av 2023.

Innan sommaren presenterades en omfattande sårbarhetsanalys av det värmländska näringslivet, dels på regional nivå, dels för varje enskild kommun. Tidigare kriser visar att Värmland är sårbart för yttre påverkan. För att möjliggöra proaktivt arbete med att minska sårbarheten är det viktigt att förstå och förhålla sig till de lokala förutsättningar som finns, och fatta strategiska beslut kopplade till bland annat kompetensförsörjning, infrastruktur och omställning mot hållbara livs- och konsumtionsmönster. Det förändrade konjunkturläget och läget på elmarknaden gör analysen än mer relevant.

Under hösten publicerades även en uppdaterad simpleranlys av det värmländska näringslivet som visade på att det värmländska näringslivet under åren 2015 och 2020 haft en god utveckling. Det är däremot viktigt att belysa att hela den positiva utvecklingen av förädlingsvärdet beror på ett fåtal företag som påverkar siffrorna mycket positivt.

Den regionala serviceplanen har följts upp för att se hur servicenivån ser ut ur ett territoriellt perspektiv. Uppföljningen är underlag i det fortsatta arbetet och dialogen inom dessa frågor.

Handlingsplanen för kommande programperiod inom ESF+ har arbetats fram av regionerna i Norra Mellansverige under våren, och denna accepterades av Svenska ESF-rådet utan justeringar i maj. Övervakningskommittén tog det formella beslutet att godkänna handlingsplanen 25 augusti.

Under våren publicerades migrantstudien för kommunerna, den studie som identifierade kritiska faktorer för att hjälpa migranter in på arbetsmarknaden. I samband med de kommunträffar som genomfördes togs aktuell statistik över befolkning, utbildningsnivåer, arbetsmarknadsläge, branschfördelning med mera fram på lokal nivå. Arbetet med en uppdatering av den kompetensförsörjningsrapport som släpptes i december 2020 påbörjades innan sommaren och gick under hösten in i en mer intensiv fas. Analysen av det regionala kompetensbehovet är ett underlag för olika regionala aktörer och utbildningsanordnare.

Regional utveckling har under perioden även arbetat med att utveckla den interna analys- och uppföljningsmodellen i samband med regionens tertialuppföljningar, där analysmöten införts för att kunna genomföra en fördjupad, kvalitativ uppföljning.

Vidare pågår ett arbete med att förbättra den årliga uppföljningen av villkorsbeslutet, som görs till Tillväxtverket. Ambitionen är att, så långt det är möjligt, synkronisera återrapporteringen av villkorsbeslutet med de regionala tertialuppföljningarna, samt att utveckla metoder och kompetensen att beskriva effekter i enlighet med metoden i Förändringshandboken.

5.7 Stärka arbetet för att Region Värmland får ta ett större inflytande och ansvar för den statliga arbetsmarknadspolitiken.

Frågan om arbetsmarknadspolitiken och de regionala behoven lyfts kontinuerligt i de olika nationella sammanhang som Region Värmland deltar i. Under året har det framför allt varit aktuellt på tjänstepersonforum och politikerforum samt i nätverksmöten kopplat till kompetensförsörjningsfrågan.

I juni 2022 antogs en ny lag om dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning (omfattar även yrkesvuxutbildningarna), och i propositionen till denna lag (2021/22:159 Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning) framgår att behovet lyfts av att regionerna inom ramen för sitt tillväxtarbete ska fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet. I uppgiften ska det även ingå att tillhandahålla bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt. Region Värmland har under hösten arbetat med att uppdatera kompetensförsörjningsrapporten för att bland annat få ett bra underlag för att jobba vidare med uppdraget och kunna fastställa mål och prioriteringar för det dimensioneringen av gymnasial utbildning i Värmland. Inom ramen för omställningsrådet har ämnet diskuterats med andra regionala aktörer inklusive kommunerna.

Region Värmland har svarat på en remiss från Trafikverket tillsammans med åtta andra regioner inklusive Mälardalsrådet kring frågan om järnvägsscollege för att säkerställa kompetensförsörjningen till en fungerande järnvägsinfrastruktur framåt.

5.8 Satsningar för att utveckla den värmländska livsmedelsproduktionen

Livsmedelsfrågan har stått högt upp på dagordningen under våren 2022 med ökande oroligheter i omvärlden, diskussion om självförsörjning samt ökade energi- och drivmedelspriser. Detta var också i fokus på den branschdag som arrangerades i samarbete med LRF, Hushållningssällskapet, länsstyrelsen och NIFA¹² inom ramen för projektet Samverkan för livsmedelsnäringen i Värmland. Branschdagen ska vara en årligt återkommande mötesplats för livsmedelsnäringen i Värmland, med fokus på att lyfta viktiga frågor för branschen, möjliggöra möten och inspiration mellan olika sektorer samt arbeta för en ökad lönsamhet.

Projekt Samverkan för livsmedelskedjan syftar till att följa upp den nationella och regionala livsmedelsstrategin och göra insatser för att nå målen i dessa. Det har skapats ett nätverk med bland andra LRF, Hushållningssällskapet och NIFA. Här samlas erfarenheter om hur man operativt och strategiskt kan bidra till målen. Ett partnerskap skapas med aktörer från branschen samt andra berörda aktörer som kan bidra till målen. Vidare har det också tagits fram en regional livsmedelsstrategi som bygger på branschernas utmaningar och framgångsfaktorer för att på så sätt öka den värmländska egenförsörjningen av livsmedel.

Inom ramen för arbetet med smart specialisering har också Värmlands livsmedelsnäringar ett tydligt utvecklingsfokus på att öka förädlingsvärde, där nya koncept kan utvecklas och där värdekedjor, näringar eller branscher integreras. Det var också utgångspunkten i det regionala utvecklingsprojektet Värmlandsmat – den hållbara måltiden, som under hösten beviljades medel genom ERUF. I projektet ingår också att öka samverkan mellan branschorganisationen NIFA och Karlstads universitet.

Internt i Region Värmland har nya riktlinjer tagits fram gällande hållbara måltider, som bland annat syftar till mer närproducerad mat i regionens olika verksamheter. Det kan bidra till en ökad efterfrågan på värmländska livsmedel.

¹² NIFA är en branschförening för värmländska matföretag

5.9 Satsningar för att stärka den värmländska besöksnäringen

Region Värmland har bidragit till en rad projekt som drivs av Visit Värmland, och som syftar till att stärka besöksnäringen och lyfta företag inom branschen, skapa struktur kring vandring- och cykelleder samt utveckling av lokala matentreprenörer (tillsammans med NIFA). En innovationssupport har startats för företag i besöksnäringens bransch där Visit Värmland och Compare arbetar tillsammans för att stärka omställningen, inte minst den digitala. Projekt som syftar till att tillsammans med Norge arbeta för att gränsöverskridande lyfta konst, kultur och arkitektur beviljades under hösten, likaså ett projekt som ska arbeta för att stärka företagens innovationskraft, tekniska utveckling och generell kompetenshöjning inom områden som hållbarhet, digitalisering och internationalisering.

Besöksnäringen är fortsatt viktig i strategin för smart specialisering, med området Attraktion genom hållbar platsutveckling. Med arenor och mötesplatser för innovation skapas möjligheter för besöksnäringens företag tillsammans med övriga intressenter att vidareförädla det gemensamma natur- och kulturarvet, bland annat för platser med potential för stor attraktionskraft. Det medför potential för besöksnäringen att stärkas samtidigt som det finns möjlighet att utveckla samhällsservicen, främst på landsbygderna.

Ett regionalt initiativ har tagits för att tillsammans med kommunerna i Värmland tydliggöra den offentliga besöksnäringens roll och hur man framgent kan arbeta tillsammans. Arbetet har startats upp och kommer att fortgå under 2023.

5.10 Stärka det strategiska påverkansarbetet i regionala utvecklingsfrågor.

Under 2022 har funktionen för strategiskt påverkansarbete och varumärket Värmland etablerats.

Hösten 2022 har förutsättningarna för aktiviteter inom det strategiska påverkansarbetet påverkats av det svenska valet och formeringen av nya församlingar och nya personer på relevanta poster inom svensk politik på alla nivåer.

Nedan listas de insatser för strategisk påverkan som vidtagits under året, uppdelat på olika områden:

5.10.1 Område: Infrastruktur (nationell plan för transportinfrastruktur, snabbtåg Oslo-Stockholm 2.55, bredband)

Våren 2022

- Digitalt evenemang för riksdagens trafikutskott.
- Skrivelse till energi- och digitaliseringsminister "Överskattad mobiltäckning hindrar nödvändiga insatser".
- Deltagande i Arendalsuka tillsammans med Oslo-Stockholm 2.55 AB och deras seminarium "Hva vill skje når vi får togtraffikken mellom Oslo og Stockholm till og fly?"

Hösten 2022

- Skickat kopia på ovan nämnda skrivelse till civilminister och landsbygdsminister tillsammans med den tidigare skrivelsen "Bredbandsstödet behöver utjämna regionala skillnader".
- Genom pressmeddelanden förstärktes Region Värmlands ståndpunkter i viktiga frågor kring infrastruktur. Det handlade om nya slussar i Trollhättan och vikten för näringslivet att slussarna förblir öppna, Region Värmlands syn på Norska Jernbanedirektoratets och svenska Trafikverkets utredningar om Gränsbanan och att EU vill peka ut sträckan Oslo-Stockholm som transportkorridor i TEN-T.

5.10.2Område: Sverige-Norge

Våren 2022

- Brev skickades till Sveriges utrikeshandelsminister, tillika minister för nordiska frågor och Norges näringsminister med fokus på önskade insatser för ökat utbyte mellan Sverige och Norge, underlätta regelverk och återuppbygga relationerna länderna mellan.
- Seminarium i Almedalen 2022 om de viktigaste slutsatserna i vår rapport Gränslösa möjligheter och ett efterföljande samtal mellan Norges ambassadör i Stockholm, Svensk handel och Business Sweden. Under den efterföljande timmen arrangerade Oslo-Stockholm 2.55 AB ett seminarium med fokus på finansiering och tekniska lösningar för en framtida satsning.
- Deltog i Arendalsuka tillsammans med Oslo-Stockholm 2.55 AB med rubriken "Hva vil ske når vi for flygtraffiken till og fly?" och presenterade de viktigaste slutsatserna i rapporten Gränslösa möjligheter, för att visa på vilken betydelse våra länder har för varandra och vikten av att jobba vidare med det gränsöverskridande men också att få till den önskade järnvägen.

Hösten 2022

- Skickat kopia på skrivelsen till landsbygdsminister, arbetsmarknadsminister, samt till utrikeshandelsminister.
- Rapporten Gränslösa möjligheter skickades till samtliga ledamöter i Nordiska rådet.

5.10.3Område: Skogsbaserad cirkulär bioekonomi

Våren 2022

- Skickat skrivelse till fyra ministrar gällande den kommande revideringen av den så kallade LULUCF-förordningen i EU. Mottagare var miljöminister, näringsminister, EU-minister och landsbygdsminister. Titel på skrivelsen: Det svenska skogsbruket är hotat. Politiska representanter för samtliga av Sveriges 21 regioner ställde sig bakom denna skrivelse.
- Debattartikel på samma tema som ovan som publicerades digitalt i Dagens samhälle. Representanter för 14 av Sveriges regioner ställde sig bakom artikeln. Rubrik på debattartikeln: "EU:s förslag skulle slå hårt mot svenskt skogsbruk".

Hösten 2022

- Skickat kopia på tidigare skickad skrivelse till ny EU-minister, klimat- och miljöminister, energi- och näringsminister samt landsbygdsminister.

5.11 Samordna arbetet inom laddinfrastruktur och övriga fossilfria transporter

En förstudie för fossilfria transporter i Värmland har under året genomförts av RISE¹³. Förstudien har medverkat till att skapa samverkansstrukturer för berörda aktörer, men också att aktörerna ska få konkret stöd och vägledning i vilka alternativ som finns, vilka alternativ som är under utveckling samt vilka åtgärder som behöver vidtas för att få tillgång till nya fordon, drivmedel och infrastruktur i Värmland. Detta berör inte bara transportnäringen utan också producenter för drivmedel, elproducenter, ägare av energiinfrastruktur, beställare av transporttjänster och i slutändan även regionens invånare, handel och företag som är beroende av pålitliga transporter.

¹³ RISE (Research Institute of Sweden) är ett oberoende statligt forskningsinstitut. Som en innovationspartner för hela samhället hjälper institutet till att utveckla teknologier, produkter, tjänster och processer som bidrar till en hållbar värld och ett konkurrenskraftigt näringsliv.

Slutrapporten från förstudien innehåller en beskrivning av företag, resursflöden och värdekedjor i Värmland, dialog med transportnäringen i Värmland om behov i omställningen till fossilfria tunga transporter; vad innebär omställning till fossilfria transporter, vilka åtgärder, stödmöjligheter och relevanta aktörer finns i Värmland, samt ett underlag för potentiell elektrifieringspilot i Värmland. Eventuella samverkansparter i Norra Mellansverige finns också nämnda.

Inom ramen för det så kallade Elektrifieringslöftet som slöts under 2021, där 21 aktörer (däribland Region Värmland) samverkar kring elektrifiering av tunga transporter, har ett antal nätverksmöten skett. På mötena har tillkomsten av vätgastankstället diskuterats, vilket lett fram till att det för närvarande finns fem initiativ för tankställen i Värmland.

Under våren har en utlysning från Energimyndigheten gjort det möjligt att söka investeringsstöd för elladdningsnoder och vätgastankställen för tunga transporter. Investeringsmedel för ett 25-tal laddnoder i 13 kommuner har sökts från utlysningen varav åtta blev beviljade.

En diskussion om laddinfrastruktur för Värmlands arbetsplatser har initierats inom Region Värmland. Ett förslag som bygger på upphandling av en extern aktör som uppför och driver laddstationerna har utretts som ett intressant alternativ. Arbetet med upphandlingen är uppstartat under hösten.

5.12 Stärka arbetet inom el- och energiförsörjningsområdet

Nätverket "Elkraft Värmland" för elnätsägare, kommuner och näringslivet har i samarbete med länsstyrelsen startats under året och har haft två möten. I nätverket har alla nätägare i Värmland och svenska kraftnät på nationell nivå sammanförts. Syftet är att skapa en mötesplats för samverkan för att förutse nutida och framtida behov av elenergi för Värmland.

En konferens om elsituationen i Värmland nu och i framtiden har anordnats i samarbete med länsstyrelsen, RISE och Glava Energy Center. På konferensen deltog 140 personer varav 20 digitalt. Nätverket samarbetar med förstudien Hållbart energisystem för Värmland genom smarta nät som görs av Glava Energy Center. I förstudien har man tittat på nutida och framtida kapacitets- och effektbehov i Värmland. Nätverket kommer få stor betydelse i att synliggöra olika behov och bedöma åtgärder för att stärka elkraftproduktion och distribution i länet. Det planeras flera möten under våren 2023.

6 Hållbar organisation

6.1 Hållbar organisation - Hållbart arbetsliv

Indikatorer	Utfall	Mål
Sjukfrånvaro	3 %	4 %
Nöjd Medarbetar Index (NMI)	79,5	80

Kommentar: Snittet för sjukfrånvaron för Regional utveckling helåret 2022 är 3 %. Av den totala sjukfrånvaron¹⁴ står männen för 1,3 % och kvinnorna 4 %. Vid en jämförelse med 2021 var sjukfrånvaron 2,7 %; männen stod för 2,5 % och kvinnorna 2,9 %.

Totalt för hela Region Värmland är sjukfrånvaron för 2022 7,2 % (män: 4,9 %, kvinnor 7,8 %).

¹⁴ Procentuellt hur många sjuktimmar det är i relation till arbetade timmar

Regional utveckling har en något högre sjukfrånvaro 2022 beroende på att medarbetarna i mindre utsträckning arbetar på distans, samt att flera olika virus har cirkulerat i samhället. Regional utveckling har dock fall av längre sjukfrånvaro, för vilka det finns åtgärder vidtagna.

Nöjd Medarbetar Index (NMI, index 0-100) för Regional utveckling är 79,5 för år 2022 (2021: 78). NMI är ett totalindex bestående av tre delindex: Motivation, indexvärde 80 (2021: 83), Ledarskap, indexvärde 85,9 (2021: 82) och Styrning, indexvärde 72,6 (2021: 68). Regional utveckling arbetar enhetsvis med resultatet från medarbetarundersökningen och upprättat åtgärder där undersökningen påvisat brister. Avdelningen arbetar vidare med att utveckla måluppföljning inom indexområde Styrning som haft ett något lägre resultat i flera HME-undersökningar.

6.2 Hållbar organisation - Respektfulla möten

Indikatorer	Utfall	Mål
Andel medarbetare som upplevt kränkningar eller trakasserier	4,8 %	0 %

Kommentar: I medarbetarundersökningen svarar 4,8 % (motsvarande två personer) ja på frågan "Har du vid något tillfälle under de senaste 12 månaderna varit utsatt för mobbning eller trakasserier i arbetet?". Vidare uppger 2,4 % (motsvarande 1 person) sig ha blivit utsatt för repressalier.

På frågorna "Har du vid något tillfälle under det senaste året varit utsatt för sexuella trakasserier i arbetet?" och "Har du vid något tillfälle under det senaste året varit utsatt för diskriminering" svarar 0 % ja på frågan.

Ledningen för Regional utveckling uppmuntrar medarbetarna att kontakta närmaste chef eller överordnad för att hantera detta enligt gällande rutiner.

6.3 Hållbar organisation - Ekonomi i balans

Indikatorer	Utfall	Mål
Nettokostnad mot budget	77	75

6.3.1 Ekonomisk analys

Regionala utvecklingsnämnden visade ett utfall/underskott på -2,2 miljoner kronor, vilket var 6,9 miljoner kronor högre än föregående års kostnad. Avvikelsen mot föregående år berodde främst på att mer ERP-medel (egna regionala projektmedel) har utbetalats 2022 än tidigare år, det vill säga upparbetade projektmedel har rekvirerats och betalats ut. De extra tillförda projektmedlen utöver ERP-ramen 2022 uppgick till 7,2 miljoner kronor, varav 4,4 miljoner kronor utbetalades till externa aktörer och 2,8 miljoner kronor till aktörer inom Region Värmland. Regionala utvecklingsnämnden har därmed betalat av åtaganden (skulder) från tidigare år, vilket har gjorts för att skapa ett bättre ekonomiskt utrymme inför 2023. Om skulderna inte betalats hade nämnden haft ett överskott på 5 miljoner kronor. Underskottet uppstod beroende på ett falskt positivt resultat i november efter den första extra

utbetalningen av ERP. Vid bokslutsarbetet rättades ERP-bokningen från november, vilket medförde att resultatet försämrades och blev negativt.

Beviljade projektmedel uppgår till 64,6 miljoner kr, fördelade på 46 projekt, för helåret 2022. Summan avser både egna regionala medel (ERP) och statliga 1:1-medel.

Beviljade företagsstöd uppgår till 27,8 miljoner kr (varav 3,0 mkr utgör finansiering från EU) fördelat på 57 företagsansatser för helåret 2022.

Beviljade stöd till kommersiell service uppgår till 3,8 mkr varav 1,7 mkr till kommuner och 2,7 mkr till 9 företagsinsatser.

I begreppet nettokostnader ingår verksamhetens intäkter och kostnader, med undantag för de finansiella kostnaderna. Utöver nettokostnadsramen och länstransportsplanen (ram 1003 miljoner kronor över en tolvårsperiod) hanterar nämnden även medel från anslag 1:1 för regional tillväxtpolitik (ram 155 miljoner kronor). Dessa medel motfinansieras av EU:s strukturfonder, Tillväxtverket och andra aktörer. Målet med det statliga 1:1-anslaget är att växla upp det så mycket som möjligt, och efter pandemin närmar sig regionala utvecklingsnämnden en uppväxling motsvarande $1 + 1 = 4$.

6.4 Arbete med personal- och arbetsmiljöfrågor

Regional utveckling har under året haft flera olika insatser som syftar till att undersöka, riskbedöma, åtgärda och följa upp personal- och arbetsmiljöfrågor. Handlingsplanen för SAM (systematiskt arbetsmiljöarbete) inklusive organisatorisk och social arbetsmiljö arbetas fram tillsammans med både fackliga ombud och skyddsombud. Handlingsplanen kommuniceras med medarbetarna som kan komma med inspel och förtydligande. Avdelningen arbetar med frågorna löpande och stämmer av läget med medarbetarna vid några tillfällen under året.

Inför sommaren kartlades via en enkät personalens behov av arbetsplatser eftersom avdelningen växer, men också för att ha med i den fortsatta planeringen av en flytt till Regionens Hus.

Winningtemp, ett digitalt verktyg, används där personalen varje vecka ges möjlighet att svara på frågor rörande bland annat sin arbetsmiljö. Dessa följs också med regelbundenhet upp via gruppdiskussioner tillsammans med chef.

I arbetet att vara en hälsofrämjande arbetsplats uppmuntras till olika friskvårdsaktiviteter; bland annat deltog tre lag från Regional utveckling i Blodomloppet och en stor del av personalen deltog under våren i stegtävlingen "Tappa". Medarbetarna har också möjlighet till lunchyoga. Under arbetsplatsträffar (APT) och verksamhetsmöten genomförs gemensamma stretchövningar tillsammans med hälsoinspiratör. Personalinitiativ som att gå på teater, bokcirkel, lunchpromenader och löpturen "Lufsrundan" är andra hälsofrämjande aktiviteter som genomförts. Ledningen för Regional utveckling uppmuntrar till att använda friskvårdsbidrag och friskvårdstimme.

En gång per månad sker facklig avstämning, där utöver fackliga frågor även personal- och arbetsmiljöfrågor lyfts.

Det av regionen fastställda värdegrundsarbetet arbetas fortsatt igenom vid återkommande personalmöten.

APT (arbetsplatsträff) hålls varje månad. Under hösten 2022 var två av dem fysiska, medan två var digitala.

Inventering av internt framtida kompetensförsörjningsbehov har gjorts vid halvårsskiftet och ligger till grund för det fortsatta arbetet med den egna kompetensförsörjningen. Regelbundna individuella avstämningar sker med regionhälsan i de fall där det är aktuellt.

7 Analys (uppföljning av mätplan 2022)

Regionala utvecklingsnämndens mätplan baseras på en kvalitativ uppföljning bestående av en analys där resultat från viktiga indikatorer, till stora delar utifrån Värmlandsstrategin 2040, kopplas till aktiviteter som genomförts under året. Analysen har gjorts på fysiska analysmöten, där professionen träffats över strategiområdena för att analysera effekt och resultat av aktiviteter och insatser. Analysmötena har hållits utifrån de områden där det, enligt nämndens mätplan, ska genomföras en fördjupad, kvalitativ uppföljning, enligt nedan:

- Följderna av och insatserna kopplat till coronapandemin
- Satsningar för att utveckla den värmländska livsmedelsproduktionen.
- Regionala bredbands- och digitaliseringsinsatser för att utveckla det värmländska näringslivet och kompetensförsörjningen.
- Basfinansiering av strategiska utvecklingsaktörer
- Främjande av innovation och näringslivsutveckling
- Strategiska påverkansarbetet i regionala utvecklingsfrågor.

Aktiviteter och insatser redovisas under avsnitt 5 i denna årsredovisning.

Analysmodellen grundar sig på Tillväxtverkets förändringsteori; en teori som används i Förändringshandboken som lanserades av Regional utveckling under hösten 2022 (se avsnitt 5.6).

Analysmötena har utgått från följande frågeställningar (observera att alla frågeställningar inte är relevanta för alla analysområden, exempelvis saknas indikatorer eller aktuella resultat inom vissa områden):

- *Resultat från indikatorer:*
Vilken trend ser vi för länet som helhet, ser vi en förändring och i vilken riktning i så fall?
- *Insatser som vi vill analysera:*
Vi väljer ut 1-3 insatser som genomförts under året för analys enligt förändringsteorin (se nedan).
- *Resonera kring resultat på kort sikt samt effekter på medellång och lång sikt:*
Gör en bedömning av förväntad effekt av aktiviteter/insatser inom området. Uppfylls målet för/syftet med insatsen? Om ja, vilka åtgärder/insatser bedöms ge positiv effekt? Om nej, vilka åtgärder/insatser bedöms inte ge önskad effekt? Finns det genomförda analyser, utvärderingar eller rapporter vi kan använda oss av i bedömningen?
 - *Effekter på kort sikt:* Förändrad förmåga hos målgrupper, till exempel ny/ökad kunskap.
 - *Effekter på medellång sikt:* Förändrat beteende hos målgrupper, till exempel tillämpning av ny kunskap eller nya varor/tjänster.
 - *Effekter på lång sikt:* Effekter av förändrat beteende hos målgrupper eller på samhällsnivå, till exempel ökad konkurrenskraft eller bättre hälsa.

7.1 Följderna av och insatserna kopplat till coronapandemin

Mät-område	Indikator	Årsredovisning 2022	Källa
Följderna av och insatserna kopplat till coronapandemin	Snabbutlysningarna ("Coronautlysningen"), antal företag som fått stöd	<p><u>Hållbar framtid (Almi):</u> Målet var att nå 200 företag. Utfallet vid senaste avstämningen visar på 331 hjälpta företag (71 kvinnor, 256 män, 4 delat ägarskap). Här har man alltså redan överträffat målet med stor marginal.</p> <p><u>Ställ om (Karlstad Innovation Park):</u> Målet är att nå totalt 110 företag varav: - Stöttning i alla lägen (IUC Stål & Verkstad): 45 företag. - Be Digital Support (Compare): 50 företag. - Tjänsteutveckling (Paper Province): 15 företag. Vid den senaste avstämningen hade man nått totalt 71 av de 110 företagen. Könsuppdelad statistik har inte levererats trots att detta är ett krav.</p> <p><u>Livskraftig omställning i Värmland (Visit Värmland/Nifa):</u> Målet var att nå 130 företag. Utfallet vid senaste avstämningen visar att man nått 160 företag (57 kvinnor, 74 män, 29 delat ägarskap). Även detta projekt har alltså redan överträffat målet.</p>	Region Värmland/ projektens rapportering
	Antal samtal till företagsjouren	2020: 300 samtal (fr o m v 13) 2021: 149 samtal 2022: 53 samtal (43 st har rört energistödet som kom i oktober 2022)	Region Värmland
	Arbetslöshet (inskrivna arbetslösa)	<p>Riket: December 2022: Kvinnor 6,7 %; Män 6,6 % December 2021: Kvinnor 7,1 %; Män 7,3 %</p> <p>Värmland: December 2022: Kvinnor 6,1 %; Män 6,8 % December 2021: Kvinnor 6,7 %; Män 7,8 %</p>	Arbetsförmedlingens månadsstatistik
	Varsel	2019: 870 2020: 1 631 2021: 335 2022: 211	Arbetsförmedlingen

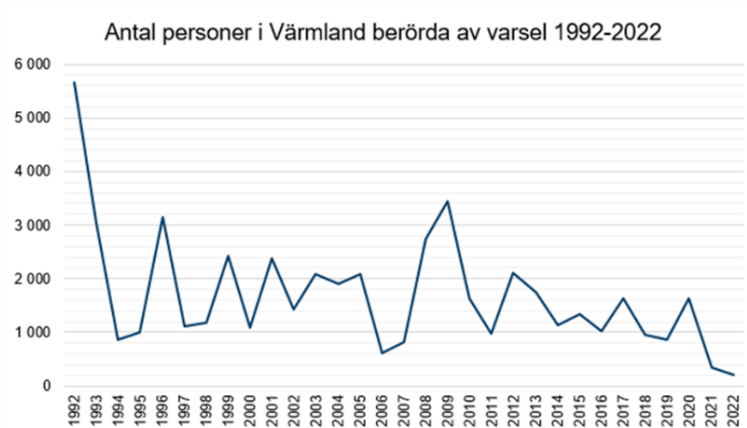
Mät-område	Indikator	Årsredovisning 2022	Källa
	Korttidsarbete	<p>Antal beviljade ansökningar: 2 555 (2020: 1 670 ansökningar; 2021: 885 ansökningar)</p> <p>Anställda som omfattas: 16 583 (2020: 13 027 anställda; 2021: 3 556 anställda)</p> <p>Nettobelopp beviljat: 788 333 258 kr (2020: 604 585 590 kr; 2021: 183 747 668 kr)</p> <p>Värmlands andel är drygt 2 procent av riket i alla tre kategorierna.</p> <p>Hårdast drabbade branscher: Handel; hotell- och restaurang; tillverkning; transport och magasinering; verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik; kultur, nöje och fritid.</p>	<p>Tillväxtverket (Finns ingen statistik för 2022. Skatteverket är ny ansvarig myndighet och levererar inte statistik på samma sätt som TVV)</p>

Totalt har 562 företag fått stöd/lotsning genom "coronautlysningen" vid den senaste avstämningen som gjordes inför delårsrapporten 2022. Därför finns inga nya uppgifter att rapportera efter det, men då slutdatum för samtliga projekt är 2023-04-30 kommer det slutliga utfallet kunna redovisas under 2023.

Vid tiden för delårsrapporten var antalet samtal till företagsjouren 0 st. Under hösten har dock aktiviteten ökat markant beroende på det energistöd som infördes i oktober, och som förmedlas via företagsjouren.

Arbetslösheten steg periodvis under pandemin, men ligger nu lägre än i januari 2020 innan pandemin startade. Denna utveckling gäller både riket och Värmland.

Vid en första anblick kan pandemin tyckas ha haft stor påverkan på antalet personer som berörts av varsel under 2020, jämfört med "normalåret" 2019. Sett i ett längre perspektiv sticker dock inte pandemiåren ut, utan antalet personer som berörts av varsel ligger på relativt normala nivåer. Däremot kan förväntas att antalet personer som berörs av varsel ökar under kommande år, till följd av kommande lågkonjunktur. De största antalen varsel under de senaste cirka 30 åren kom under 90-talskrisen och finanskrisen 2008-2009, se graf nedan över utvecklingen sedan 1992.

Vad gäller statistiken för korttidsarbete så finns det bara siffror till och med 2022-01-11. Från och med 2022 tog Skatteverket över som ansvarig myndighet från Tillväxtverket (TVV), och Skatteverket har

inte levererat någon statistik för 2022. Det är ingen ytterligare statistik att vänta eftersom stödet har avvecklats.

7.1.1 Analys företagsjouren

Resultat på kort sikt:

- Företagen får svar och vägledning *direkt* när de har ett behov. Det största behovet under 2022 har handlat om energikrisen, där företagsjouren har använts för att förmedla projektpengar i energistödet.
- Ökad kunskap via rådgivning. I samband med pandemin vidareförmedlades kunskap från Tillväxtverket.
- Tätare samarbete, både internt och externt. Företagsjouren bedöms ha underlättat för kommunerna som har ett telefonnummer att hänvisa företagarna till. Samarbetet har gett en mer positiv bild av Region Värmland.

Effekt på medellång sikt:

- De företagare som har fått hjälp och stöd via företagsjouren kommer att ha framtida fördelar av att de fått stöd, både såväl rådgivning/kunskapsstöd som konkreta insatser som energistödet.

Effekt på lång sikt:

- Ökad trygghet för företagare.
- Högre miljömedvetenhet och i förlängningen hållbarare företag i Värmland.
- Långsiktiga tips och råd leder till konkurrensfördelar.

7.1.2 Analys omställningscheckar (avslutad insats)

Resultat på kort sikt:

- Kraftigt ökad digitaliseringsnivå i företagen.
- Vissa branscher har nått ut till en bredare marknad.
- Vissa branscher har sökt företagsstöd som aldrig hade gjort det om det inte vore för pandemin.

Effekt på medellång sikt:

- För att få en effekt på längre sikt måste fördelarna från företagsstödet underhållas, exempelvis genom att utveckla de digitala plattformarna.
- Högre kunskapsnivå för företagen.
- Ny kunskap internt på Regional utveckling kring vad som fungerar för företagen vad gäller exempelvis marknadsföring.
- Bättre samarbete internt.

Effekt på lång sikt:

- Insikt om behovet av nya verktyg för mjuka investeringar.
- Kontakt med nya branscher (tjänsteföretag) som inte har fått stöd tidigare (t ex dataspelsföretag).
- Analyser/lärdomar från omställningscheckarna har påverkat hur man utformat annat företagsstöd.

7.1.3 Analys kommersiell service

Resultat på kort sikt:

- Stödet har som direkt påverkan att det räddar företag som annars hade gått i konkurs.

Effekt på medellång sikt:

- Förlänger livslängden på butiker och drivmedelsstationer på landsbygden.

Effekt på lång sikt:

- Utvecklingen med obemannade butiker på landsbygden fortsätter.
- Stödet förlänger livslängden på vissa företag, men på lång sikt är överlevanden beroende av att det kommer nya eldsjälarna som driver företagen vidare.
- Bidrar till att landsbygden lever vidare, även om den långsiktiga effekten är väldigt osäker. Landsbygdsservicen drabbas hårt av högre energipriser och räntor, och för överlevnaden krävs att de som bor på landsbygden också använder sig av den service som finns där.

7.2 Satsningar för att utveckla den värmländska livsmedelsproduktionen

Mätområde	Indikator	Årsredovisning 2022	Källa
Satsningar för att utveckla den värmländska livsmedelsproduktionen	Indikator 4.2.3 Livsmedel - produktion, konsumtion och förädling av närproducerad och ekologiskt odlad mat	Detta är en indikator under utveckling och data finns ännu inte framtagna.	NIFA

Området som handlar om den värmländska livsmedelsproduktionen präglas av att vara i ett utvecklingskede, där involverade aktörer, däribland Region Värmland, behöver utveckla såväl mät- och uppföljningsmetoder som samverkan och roller i arbetet. Det finns för närvarande inga data till den indikator som tagits fram för mätområdet. Branschorganisationen NIFA ansvarar för den regionala livsmedelsstrategin och äger också arbetet med att följa upp strategin. Det finns ännu ingen mätplan eller framtagna indikatorer för att följa upp de mål som är satta i den regionala livsmedelsstrategin, men arbetet pågår och Region Värmland och länsstyrelsen deltar i dessa diskussioner.

Aktiviteter som vidtagits inom området under perioden redovisas under punkten 5.8 i denna årsredovisning.

7.2.1 Analys projekt Samverkan för livsmedelskedjan

Projekt Samverkan för livsmedelskedjan syftar till att följa upp den nationella och regionala livsmedelsstrategin och göra insatser för att nå målen i dessa (mer information om projektet i avsnitt 5.8)

Resultat på kort sikt:

- Tydliggör roller och ansvar, vem som gör vad (länsstyrelsen, NIFA och Region Värmland).

Effekt på medellång sikt:

- Aktörer i livsmedelskedjan hittar varandra i systemet och kan på så sätt öka produktionen.
- Tydligare samverkan och insikten om nyttan med lokalproducerat.

Effekt på lång sikt:

- Stärkt självförsörjningsgrad av värmländska råvaror och därmed mindre sårbarhet vid samhällskriser.

7.2.2 Analys projekt Värmlandsmat – den hållbara måltiden

Projektet har som syfte att öka livsmedelssektorns innovation och produktion. Projektet ska ge livsmedelssektorn en stärkt förnyelseförmåga och stärka företagets innovationskraft och tekniska utveckling med fokus på cirkulära affärsmodeller, internationalisering, export och möjlighet att nå fler värdekedjor. Projektet ska paketera tjänster i relation till mat (t ex matkassar) och prata om matsvinn i relation till det, samt arbeta för en doktorandtjänst på Karlstads universitet kring mat.

Resultat på kort sikt:

- Ökad kunskap om matsvinnets konsekvenser.
- Skapar nätverk inom branschen.
- Ökad kunskap om lagar och regler för att kunna ta del av företagsstöd till mikroföretag.

Effekt på medellång sikt:

- Mindre matsvinn.
- Mikroföretagen skalas upp så att möjligheter till bland annat innovation uppstår.

Effekt på lång sikt:

- Minskad sårbarhet och stärkt konkurrenskraft genom ökad lönsamhet och starkare företag.

7.3 Regionala bredbands- och digitaliseringsåtgärder för att utveckla det värmländska näringslivet och kompetensförsörjningen.

Mätområde	Indikator	Årsredovisning 2022	Källa
Regionala bredbands- och digitaliseringsåtgärder för att utveckla det värmländska näringslivet och kompetensförsörjningen	Yttäckning (+8 db)* * indikatorn beskriver signalstyrkan i ett mobilnät. Värdet anger hur god yttäckning och kapacitet mobilnätet har på olika platser.	2020 års data inom parentes för jämförelse Datatjänster minst 10 Mbit/s, 3G/4G/5G (exkl 450 Mhz): 95,6 % (90,6 %) Datatjänster minst 30 Mbit/s, 4G och 5G: 21,6 % (17,8 %)	Post- och telestyrelsen (PTS) Data för 2021
	Tillgång till fast bredband (hushåll)	2020 års data inom parentes för jämförelse Faktiskt anslutna hushåll 10 Mbit/s: 100,0 % (99,99 %) Faktiskt anslutna hushåll 30 Mbit/s: 97,5 % (96,5 %) Faktiskt anslutna hushåll 100 Mbit/s: 82,4 % (79,6 %) Faktiskt anslutna hushåll 100 Mbit/s, landsbygd: 69,9 % (62,6 %) I absolut närhet* till minst 1 Gbit/s: 95,9 % (93,6 %)	Post- och telestyrelsen (PTS) Data för 2021

Mätområde	Indikator	Årsredovisning 2022	Källa
		I absolut närhet* till minst 1 Gbit/s, landsbygd: 85,6 % (76,3 %)	
	Tillgång till fast bredband (arbetsställen)	<p>Faktiskt anslutna arbetsställen 10 Mbit/s: 100,0 % (99,99 %)</p> <p>Faktiskt anslutna arbetsställen 30 Mbit/s: 96,4 % (94,6 %)</p> <p>Faktiskt anslutna arbetsställen 100 Mbit/s: 81,3 % (78,3 %)</p> <p>Faktiskt anslutna arbetsställen 100 Mbit/s, landsbygd: 77,9 % (72,5 %)</p> <p>I absolut närhet* till minst 1 Gbit/s: 93,5 % (90,6 %)</p> <p>I absolut närhet* till minst 1 Gbit/s, landsbygd: 88,3 % (81,9 %)</p> <p><i>*Siffrorna är inte helt tillförlitliga, eftersom tolkningen av begreppet "absolut närhet" varierar. Det finns indikationer på att statistiken kan användas för att blockera konkurrens. Siffrorna är snarare en marknadsanalys än statistik.</i></p>	<p>Post- och telestyrelsen (PTS)</p> <p>Data för 2021</p>
	Undersökning av upplevd kvalitet och prestanda av digital infrastruktur	Kvalitativ studie som genomförts på uppdrag av Region Värmland, där 20 företag i nio värmländska kommuner intervjuats. Sammanfattning av hela undersökningen finns i delårsrapport 2022, som är den senaste undersökningen.	Kvalitativ undersökning pua Region Värmland

Resultat för indikatorerna inom mätområdet är samma som i delårsrapporten 2022, eftersom statistiken för helåret 2022 inte publiceras förrän senare under våren 2023. Statistiken visar en positiv utveckling av bredbandsutbyggnaden på övergripande regional nivå, där Värmland har satsat stort på bredbandsutbyggnad på landsbygden. Utbyggnadsgraden ser dock olika ut beroende på var i länet man befinner sig. Bredbandsutbyggnad är en långsiktig process, där statistiken återspeglar insatser som gjordes för flera år sedan.

Aktiviteter som vidtagits inom området under perioden redovisas under punkterna 5.2 och 5.5 i denna årsredovisning.

7.3.1 Analys DigitalWellArena

DigitalWellArena fas 2 är ett projekt som syftar till att öka innovationstakten inom digitala hälsotjänster och har stort fokus på proaktivitet. Projektet arbetar med inkubatorer¹⁵, företagsstöd till start-ups och att hitta testbäddar i kommunerna och regionen. Projektet arbetar vidare med innovationsupphandling för att förenkla för offentliga aktörer och göra dem bättre på att efterfråga digitala lösningar. Behovet av digitala lösningar i vård och omsorg handlar till stor del om att hitta lösningar på personalbristen.

Resultat på kort sikt:

- Ger kunskap/insikt om teknikens möjligheter.
- Skapar en kompetensförflyttning och ett lyft in i framtida yrkesliv.
- Skapar motivation och förståelse hos målgruppen för behovet av digitala hälsotjänster.

Effekt på medellång sikt:

- Ökar patienternas egenmakt.
- Finns risk att tappa det sociala mötet i vården. Fler digitala funktioner kan dock tvärtom möjliggöra mer tid för patientkontakt genom att den som är expertkunnig kan avlastas från andra sysslor (t ex läkaren får mer tid att vara läkare).
- Lägre sjuktal inom vården på grund av minskad belastning på befintlig personal och bättre arbetsmiljö.

Effekt på lång sikt:

- Fler techföretag i Värmland och därmed fler arbetstillfällen inom tech.
- Kortare vårdköer.
- Finns risk att allt blir automatiserat och att personalen hellre vill jobba med tech än inom vården eftersom det är bättre betalt. Om man lyckas väl med digitala hälsotjänster kan dock motsatsen inträffa, det vill säga att vårddyrkena värderas högre.

Det bedöms finnas stor potential och utvecklingsmöjligheter i projektet, men för att ovan nämnda risker inte ska bli verklighet är det viktigt att se fällorna och hantera dem. Om projektet fokuserar för mycket på start-ups och nyföretagarstöd kan man glömma bort vård- och omsorgsverksamheten; att någon måste vilja köpa tjänsten.

7.3.2 Analys bredbandsutbyggnad

De bredbandssatsningar som har gjorts under perioden 2015-2022 har varit positiva, eftersom regionen tillsammans med kommunerna har kunnat styra den utvecklingen, vilket lett till att Värmland har god utbyggnad. Utvecklingen går nu tyvärr i en annan riktning. I delårsrapport 2022 konstaterades att det finns en risk att bredbandsutbyggnaden kommer att avstanna i vissa kommuner och skillnaden mellan kommunerna kommer att öka, beroende på gällande förutsättningar och regler för att få statligt stöd för bredbandsutbyggnad. Under 2022 har dock Region Värmland beviljats mer statliga medel till bredbandsutbyggnad jämfört med 2021.

Resultat på kort sikt:

- Det finns ett minskat intresse för statens tjänster eftersom flera kommuner tror man är klara med utbyggnaden, trots att det är mycket kvar (kan bland annat bero på missvisande statistik över utbyggnaden, se kommentar till indikatorn "I absolut närhet till minst 1 Gbit/s").

¹⁵ Inkubatorer erbjuder personer med innovativa affärsidéer stöd för att utveckla företag

- På kort sikt finns det nu större möjlighet för Värmland att få statligt stöd, men avgörande är att aktörer på bredbandsmarknaden söker stöd och där finns stora utmaningar. Engagemanget hos vissa kommuner och en del nätägare viker.

Effekt på medellång sikt:

- Om nuvarande utveckling fortsätter kommer skillnaderna mellan kommunerna att öka, Kommuner som kan styra själva, som t ex Karlstad, är vinnare.

Effekt på lång sikt:

- Den bristande bredbandsutbyggnaden blir en bromskloss i utvecklingen; de kommuner som inte kan få till fler anslutningar får svårt att få fler att flytta in till kommunen, i synnerhet på landsbygden.
- Bristande bredbandsutbyggnad påverkar Värmlands möjligheter att attrahera den kompetens länet behöver.

Om det finns statlig finansiering, samt en vilja och ett engagemang hos kommuner och nätverk, går det att bryta den negativa utvecklingen. Det behövs en strukturförändring för den statliga finansieringen där marknaden styrs på annat sätt och en ny stödmodell som kan ges individuellt.

7.4 Basfinansiering av strategiska utvecklingsaktörer

Mät-område	Indikator	Årsredovisning 2022	Källa
Basfinansiering av strategiska utvecklingsaktörer	Antal aktörer som har samverkansavtal om basfinansiering.	2021: 6 st. 2022: 8 st.	Region Värmland

Resultatet för indikatorn till detta område visar att 8 st aktörer har samverkansavtal om basfinansiering (2021: 6 st).

Resultat på kort sikt:

- Basfinansieringen ger större ekonomisk trygghet för aktörerna under den 5-årsperiod som avtalet gäller.
- Önskvärt resultat på förhand var att aktörernas projekt skulle bli spetsigare, eftersom kritik tidigare har framförts mot att projekt har skapats för att få finansiering till basverksamhet. Vissa aktörer har varit duktiga på att använda medel till medfinansiering av projekt, medan andra inte har varit det, och Region Värmland behöver bli tydligare i sin kravställning.
- Större möjlighet för Region Värmland att påverka aktörernas grundverksamhet, hur man arbetar med Värmlandsstrategin och viktiga utvecklingsområden kopplat till strategin, som t ex jämställdhet och smart specialisering. Basfinansieringen gör att Region Värmland kan vara med och följa upp det arbetet, som tidigare endast kunde följas upp via projekt.

Effekt på medellång sikt:

- Tryggheten i finansieringen ger starkare kluster, och gör att aktörerna kan bli modigare och få mer spets i verksamheten.
- Den tryggare finansieringen underlättar också samverkansprojekt och att aktörerna hittar långsiktiga samarbeten.

- Region Värmland kan skärpa kraven på vad aktörerna ska åstadkomma inom ramen för basfinansieringen.

Effekt på lång sikt:

- Man kan se två olika scenarier: Det första, icke önskvärda scenariot är att aktörerna blir beroende av offentliga medel och tar för givet att finansiering kommer från Region Värmland med 5-årsintervall. Det andra, önskade scenariot är att basfinansieringen stärker det värmländska näringslivet, bilden av Värmland, innovationer och allt det som smart specialiseringsarbetet siktar på. För att nå det önskade scenariot måste Region Värmland vara tydliga med att basfinansieringen inte är någon självklarhet och ställa krav på resultat för att få fortsatt finansiering. Om uppföljningen visar att aktörerna inte uppfyller kraven behöver åtgärder vidtas för att säkerställa fortsatt utveckling i enlighet med kraven i samverkansavtalen.

7.5 Främjande av innovation och näringslivsutveckling

Mät-område	Indikator	Årsredovisning 2022	Källa
Främjande av innovation och näringslivsutveckling	Del av indikator 4.1.1 Smart specialisering - antal och andel företag.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Har ni en avsatt budget för forskning och utveckling? <ol style="list-style-type: none"> a. Ja 45%, Nej 55% 2. Bedömer ni att ni arbetar med forskning- och utveckling för att utveckla er verksamhet? <ol style="list-style-type: none"> a. Ja 64%, Nej 36% 3. Arbetar ni med forskare? <ol style="list-style-type: none"> a. Ja 70%, Nej 30% 4. I vilken grad bedömer ni att ni arbetar med social innovation som bidrar till att möta samhällsutmaningarna genom tid och eller andra medel? <ol style="list-style-type: none"> a. Tid/personalresurser <ul style="list-style-type: none"> hög grad 36% låg grad 55% inte alls 9% b. Andra medel <ul style="list-style-type: none"> hög grad 36% låg grad 45% inte alls 18% 5. I vilken grad bedömer ni att ni arbetar med teknisk innovation som bidrar till att möta samhällsutmaningarna genom tid och eller andra medel? <ol style="list-style-type: none"> a. Tid/personalresurser <ul style="list-style-type: none"> hög grad 36% låg grad 45% inte alls 18% b. Andra medel <ul style="list-style-type: none"> hög grad 27% låg grad 45% inte alls 27% 6. I vilken grad bedömer ni att ni arbetar med annan innovation som bidrar till att möta 	Region Värmland

Mät-område	Indikator	Årsredovisning 2022	Källa
		<p>samhällsutmaningarna genom tid och eller andra medel?</p> <p>a. Tid/personalresurser hög grad 33% låg grad 42% inte alls 25%</p> <p>b. Andra medel hög grad 33% låg grad 42% inte alls 25%</p> <p>7. Ge exempel på annan innovation ni arbetar med.</p> <p>a. Här ger man exempel på innovativa arbetssätt och organisation av verksamheten med ett mer mål-/innovationsinriktat fokus samt tjänsteutveckling och välfärdsteknik.</p>	
	<p>Indikator 4.1.2 Nystartade företag inom olika bolagsformer.</p>	<p><u>Preliminära data för kvartal 1-2 2022:</u> Antal nystartade företag kvartal 1-2 2022: 736</p> <p>Förändring jämfört med kvartal 1-2 2021: -20%</p> <p>Antal nystartade företag kvartal 1-2 2022 per 100 befintliga företag föregående år (förnyelsetal): 1,8</p> <p>Antal nystartade företag kvartal 1-2 2022 per 1000 invånare 16 - 64 år föregående år (etableringsfrekvens): 4,5</p> <p><u>Årsdata för 2021:</u> Antal nystartade företag: 1 650 (+4 % från 2020)</p> <p>Antal nystartade företag per 1 000 invånare 16–64 år föregående år (etableringsfrekvens): 10</p> <p>Antal nystartade företag per 100 befintliga företag föregående år (förnyelsetal): 5</p> <p>Företag startade av kvinna: 529 (32 % av företagen) Företag startade av man: 1 072 (65 %) Saknas uppgift: 49 (3 %)</p> <p>Företagare med utländsk härkomst: 407 (25 % av företagarna) Företagare utan utländsk härkomst: 1 194 (72 %) Saknas uppgift: 49 (3 %)</p>	<p>Tillväxtanalys</p> <p>Preliminär data för kvartal 1-2 2022</p>

Mät-område	Indikator	Årsredovisning 2022	Källa
		<p>Företagare <31 år: 428 (26 % av företagarna) Företagare 31–50 år: 802 (49 %) Företagare > 50 år: 371 (22 %) Saknas uppgift: 49 (3 %)</p>	
	Avslutade företag	<p>Aktiebolag: 275 Enskilda näringsidkare: 420 Handelsbolag: 87 Kommanditbolag: 23</p> <p>Totalt avslutade företag 2021: 805</p> <hr/> <p>Data för 2021: Aktiebolag: 279 Enskilda näringsidkare: 386 Handelsbolag: 106 Kommanditbolag: 21</p> <p>Totalt avslutade företag 2021: 792</p>	<p>Bolagsverket</p> <p>Data för 2022</p>
	Konkurser	<p>Antal företag: 160 (2021: 159)</p> <p>Varav 26 st (16,3 %) vardera inom byggverksamhet och hotell och restaurang och 23 st (14,4 %) inom detaljhandel.</p> <p>Även 2021 var det dessa tre branscher som hade flest konkurser.</p> <p>Antal anställda: 250 (2021: 232) Varav 126 anställda (50,4 %) inom byggverksamhet, 40 anställda (16 %) inom detaljhandel och 35 anställda (14 %) inom hotell- och restaurangverksamhet.</p> <p>Under 2021 var det tre konkurser inom metallindustrin som drabbade många anställda, men den branschen har inte haft några konkurser under 2022. Istället är det de tre branscher som sett flest antal konkurser där även det största antalet anställda påverkas.</p>	<p>Tillväxtanalys</p> <p>Data för 2022</p>

Mät-område	Indikator	Årsredovisning 2022	Källa
	Indikator 4.1.4 Innovationskraft	<p><u>Innovationsindex 2021:</u> (2019 inom parentes som jämförelse)</p> <p>Blocket grundförutsättningar, indexvärde: 83,5 (81,6)</p> <p>Blocket förnyelseförmåga: 78,7 (84,2)</p> <p>Blocket marknadsförmåga: 84,0 (75,3)</p> <p>Samlat indexvärde: 82,1 (80,4)</p>	Reglabs Innova- tions- index
		<p>Total entreprenöriell aktivitet i tidigt stadium (TEA), genomsnitt 2018-20: Andel av befolkningen 18-64 år som är entreprenör i vardande eller äger och leder ett nytt företag.</p> <p>5,7% (15:e plats av 21 regioner, högst ligger Stockholm på 11,6% och lägst Västernorrland på 4%)</p>	Entreprenörskapsforums regionala GEM-rapport 2021
	Indikator 4.3.1 Jämställt ägande – Andelen kvinnor och män som äger enskild firma eller bolag	<p>Egenföretagare, exklusive eget aktiebolag: Kvinnor 3 060 (35 %), män 5 738 (65 %)</p> <p>Företagare i eget aktiebolag: Kvinnor 923 (22 %), män 3 331 (78 %)</p> <p>Totalt antal företagare: Kvinnor 3 983 (31 %), män 9 069 (69 %)</p> <hr/> <p>2020: Egenföretagare, exklusive eget aktiebolag: Kvinnor 3 199 (35 %), män 5 896 (65 %)</p> <p>Företagare i eget aktiebolag: Kvinnor 846 (21 %), män 3 260 (79 %)</p> <p>Totalt antal företagare: Kvinnor 4 045 (31 %), män 9 156 (69 %)</p>	SCB Data för 2021

Mellan den 21 november 2022 och den 4 januari 2023 hade det regionala ledarskapet möjlighet att besvara den årliga enkät som avser fånga fyra indikatorer i Värmlandsstrategin, bland annat med fokus på forskning och innovation (se redovisning av svar på enkäten i indikator 4.1.1 ovan). På grund av en övertikt av svaranden i Karlstadsregionen kan inte resultaten sägas ge en bild av läget i Värmland som helhet.

Antalet nystartade företag ser ut att sjunka 2022 jämfört med 2021, sett till de första två kvartalen. Förnyelsetal och etableringsfrekvens går det inte att säga något om förrän talen för helåret är tillgängliga. Kvartalsdata generellt är preliminär och justeringar kan komma att göras på helåret.

Aktiviteter som vidtagits inom området under perioden redovisas under punkten 5.10 i denna årsredovisning.

Resultat på kort sikt:

- Det finns en funktion som kan omhänderta utmaningar, och som kan agera snabbt. Sakkunniga har någonstans att vända sig när man behöver utöva påverkansarbete i specifika frågor.
- Kunskap om vilka kanaler och verktyg som finns i påverkansarbetet.
- Utveckling av metoder kring påverkansarbete som byggs upp allt eftersom; man lär sig och agerar samtidigt.

Effekt på medellång sikt:

- Etablering av kontakter som är nödvändiga för påverkansarbetet.
- Struktur för påverkansarbetet utifrån en politiskt beslutad påverkansagenda.

Effekt på lång sikt:

- Positionsförflyttningar i sakfrågorna.

8 Internkontroll

Regionala utvecklingsnämnden har utifrån genomförd riskanalys tagit fram en internkontrollplan för 2022. Internkontrollplanen prioriterar de risker som fått högst riskvärde i riskanalysen. Planen består av olika kontrollmoment, metod för att genomföra kontrollerna samt tidplan för återrapportering. En uppföljningsrapport innehållande resultat från genomförda kontroller och förslag till åtgärder vid upptäckta brister presenterades för regionala utvecklingsnämnden i december 2022.